DOMSTOLENS DOM (sjätte avdelningen)
den 29 april 1999 *

I mål C-342/96,

Konungariket Spanien, företrätt av Paloma Plaza García, abogado del Estado, i egenskap av ombud, delgivningsadress: Spaniens ambassad, 4—6, boulevard E. Servais, Luxemburg,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av Paul F. Nemitz och Fernando Castillo de la Torre, rättstjänsten, båda i egenskap av ombud, delgivningsadress: rättstjänsten, Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg, Luxemburg,

svarande,

* Rättegångsspråk: spanska.

angående en talan, med stöd av artikel 173 i EG-fördraget, om ogiltigförklaring av kommissionens beslut 97/21/EG, EKSG av den 30 juli 1996 om statligt stöd till Compañía Española de Tubos por Extrusión SA, med säte i Llodio (Álava) (EGT L 8, 1997, s. 14),

meddelar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden på andra avdelningen G. Hirsch (referent), tillförordnad avdelningsordförande på sjätte avdelningen, samt domarna G. F. Mancini och H. Ragnemalm,

generaladvokat: A. La Pergola,
justitiesekreterare: avdelningsdirektören H. A. Rühl,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid sammanträdet den 14 maj 1998 av: Spaniens regering, företrädd av Nuria Díaz Abad, abogado del Estado, i egenskap av ombud, och kommissionen, företrädd av Paul F. Nemitz och Juan Guerra Fernández, rättstjänsten, i egenskap av ombud,

och efter att den 9 juli 1998 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Konungariket Spanien har genom ansökan, som inkom till domstolens kansli den 16 oktober 1996, med stöd av artikel 173 första stycket i EG-fördraget, väckt talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut 97/21/EG, EKSG av den 30 juli 1996 om statligt stöd till Compañía Española de Tubos por Extrusión SA, med säte i Llodio (Álava) (EGT L 8, 1997, s. 14, nedan kallat det omtvistade beslutet).

2 Företaget Compañía Española de Tubos por Extrusión SA (nedan kallat Tubacex) är ett privaträttsligt bolag som ligger i Llodio (Álava) och som tillverkar sömlösa stålrör. Företaget har även ett ståltillverkande dotterbolag, Acería de Álava, som ligger i Amurrio (Álava).

3 Efter att under flera år ha haft allvarliga ekonomiska svårigheter, förklarades Tubacex i juni 1992 enligt Ley española de suspensión de pagos (spansk lag om betalningsinställelse) tillfälligt insolvent och ställde in alla betalningar. I oktober 1993 upphävdes betalningsinställelsen genom en uppgörelse med fordringsägarna.

4 Efter en omfattande förberedande undersökning av de olika aspekterna av företagets finansiella omstrukturering och andra frågor i samband med detta beslöt kommissionen den 25 februari 1995 att inleda det förfarande som avses i artikel 93.2 i EG-fördraget och i artikel 6.4 i kommissionens beslut nr 3855/91/EKSG av den 27 november 1991 om gemenskapsregler för stöd till stålindustrin (EGT L 362, s. 57), bland annat med hänsyn till eventuella inslag av stödkaraktär avseende skulduppgörelser med Fondo de Garantía Salarial (lönegarantifonden, nedan kallad Fogasa) och Tubacex finansiella omstrukturering, främst avseende eventuella inslag

av stödkaraktär i fråga om socialförsäkringskassans medverkan till att betalningsinställelsen hävdes.

Tillämplig nationell lagstiftning

Fogasa

5 Fogasa är ett oberoende organ som lyder under arbetsmarknads- och socialförsäkringsministeriet och finansieras genom sociala avgifter. Dess huvudsakliga uppgift är, enligt artikel 33 första stycket i arbetstagarföreskrifterna, att "till arbetstagarna utbetala löner som inte har betalats på grund av insolvens, betalningsinställelse, konkurs eller en konkurrenssituation mellan företagens borgenärer". Enligt artikel 33 fjärde stycket är Fogasa skyldigt att överta arbetstagarnas rättigheter och föra talan i deras ställe för att erhålla återbetalning av de belopp som tillskjutits.

6 De formkrav som skall vara uppfyllda för att återbetalning skall erhållas anges i kungligt dekret nr 505/85 av den 6 mars 1985 om Fogasas organisation och funktion, som har tillkommit för att komplettera arbetstagarföreskrifterna. I artikel 32 första stycket i detta kungliga dekret stadgas i detta avseende följande:

"För att underlätta indrivningen av utestående belopp får lönegarantifonden ingå återbetalningsavtal, vari krav avseende form, frister och garantier definieras, och därvid förena regresstalans verkan med krav på att företaget skall fortsätta sin verksamhet och att arbetstillfällena skall bibehållas.

De belopp vars återbetalning har lagts om löper med ränta enligt gällande lagstadgad räntesats."

Social trygghet

7 I artikel 20 i den allmänna lagen om social trygghet stadgas följande:

"1. En fördelning eller uppdelning av betalningen av skulder avseende sociala avgifter eller tillägg till dessa sociala avgifter kan beviljas."

Till de omlagda skulderna tillkommer förseningstillägg, i enlighet med artikel 27 i denna lag.

8 Villkoren för fördelning och uppdelning av betalningen anges i kungligt dekret nr 1517/91 av den 11 oktober 1991 om godkännande av de allmänna föreskrifterna för uttag av avgifter inom systemet för social trygghet. I detta kungliga dekret, som utgör grunden för socialförsäkringskassans ingripanden, föreskrivs i artikel 41, benämnd "Form, villkor och metoder", följande:

"2. ... en fördelning eller uppdelning av betalningen av skulder till socialförsäkringskassan leder till att ränta skall erläggas, från den dag då fördelningen och uppdelningen beviljades till den dag då betalning sker, enligt den gällande lagstadgade räntesatsen vid tidpunkten för beviljandet, i enlighet med bestämmelserna i lag nr 24 av den 29 juni 1984."

De återbetalningsavtal som ingicks med Fogasa

9 Arbetstagarna i de berörda företagen begärde utbetalning av innestående löner hos Fogasa omedelbart efter att förfarandet för betalningsinställelse hade inletts i juni 1992. Efter förhandlingar undertecknade Tubacex, Acería de Álava och Fogasa den 10 juli 1992 ett avtal, enligt vilket lönegarantifonden skulle betala arbetstagarnas löner, vilka preliminärt hade fastställts till ett belopp om 444 327 300 PTA. De båda företagen förpliktade sig att betala tillbaka detta belopp jämte 211 641 186 PTA i ränta, beräknad efter räntesatsen 10 procent rak ränta per år, som skulle betalas i halvårsbelopp om 40 998 011 PTA under en period om åtta år.

10 När arbetstagarna hade fått betalt undertecknades den 8 februari 1993 ett reviderat återbetalningsavtal, enligt vilket skuldens kapitalbelopp uppgick till 376 194 837 PTA, jämte 183 473 133 PTA i ränta. Detta belopp skulle amorteras i sexton halvårsvisa delbetalningar och löpa med en räntesats om 9 procent från och med den 1 augusti 1993. De återbetalningspliktiga delbeloppen, inklusive ränta, ökade gradvis från 33 miljoner PTA från början till 37 miljoner PTA mot slutet av betalningsperioden, eftersom räntebetalningarna gradvis minskade. Enligt ännu ett reviderat avtal, av den 16 februari 1994, fastställdes skuldens kapitalbelopp till 372 miljoner PTA, jämte 154 138 830 PTA i ränta, till en räntesats om 9 procent.

11 Till följd av ett socialförsäkringsavtal med arbetstagarna ingicks den 10 mars 1994 ett nytt låneavtal. De belopp som skulle återbetalas uppgick till kapitalbeloppet 465 727 750 PTA, jämte 197 580 900 PTA i ränta. Amorteringsperioden var åtta år från och med den 30 december 1994 och räntesatsen 9 procent rak ränta. Betalningen av räntan sköts upp till de tre sista åren av denna period och 71 procent av amorteringarna på kapitalbeloppet skulle börja betalas först den 30 december 1998. Enligt de spanska myndigheterna föreslog företaget, efter att ha undertecknat detta andra låneavtal, att det omedelbart skulle betala 4 194 839 PTA som härrörde från det första återbetalningsavtalet och flera nya avtal om prioritetsgaranti i förbindelse med detta.

12 Även detta andra återbetalningsavtal reviderades genom en uppgörelse av den 3 oktober 1994. Det framgår av denna att den slutliga skuldens kapitalbelopp uppgick till 469 491 521 PTA, jämte 205 335 378 PTA i ränta, vilket skulle återbetalas under en period om åtta år med början den 30 december 1994. Räntorna skulle inte börja betalas förrän de tre sista åren och 70 procent av amorteringarna på kapitalbeloppet sköts upp till den 30 december 1998.

De avtal om omläggning och uppdelning av sociala avgifter som ingicks med socialförsäkringskassan

13 Tubacex hade till socialförsäkringskassan ett antal skulder, vilka hade reglerats genom uppgörelsen med fordringsägarna om upphävande av betalningsinställelsen i oktober 1993 (se punkt 3 i denna dom). Efter denna uppgörelse upphörde Tubacex och Acería de Álava på nytt att betala sociala avgifter inom de lagstadgade fristerna och ådrog sig således en skuld som uppgick till 1 156 601 560 PTA för Tubacex och 255 325 925 PTA för Acería de Álava. Till dessa skulder kom, i enlighet med artikel 27 i den allmänna lagen om social trygghet, förseningstillägg på 20 procent, uppgående till 253 335 669 PTA respektive 49 083 697 PTA, vilket utgjorde ett totalbelopp om 1 409 957 329 PTA att utbetalas av Tubacex och ett totalbelopp om 274 409 604 PTA att utbetalas av Acería de Álava.

14 Den 25 mars och den 12 april 1994 ingick socialförsäkringskassan avtal med Tubacex och Acería de Álava i syfte att driva in de skulder som de sistnämnda hade ådragit sig gentemot kassan. Genom dessa avtal kom parterna överens om att lägga om dessa skulder och att dela upp betalningen i enlighet med de nationella bestämmelser som nämns i punkterna 7 och 8 i denna dom. Enligt det första av dessa avtal skulle Acería de Álava återbetala kapitalbeloppet av sin skuld om 274 409 604 PTA, jämte ränta till en räntesats om 9 procent. Återbetalningen skulle ske gradvis, under en period om fem år, och 51 procent av skuldbeloppet skulle inte betalas förrän under det femte året. I det andra avtalet, som ingicks med Tubacex, föreskrevs att

den fördelade återbetalningen avseende skulden om 1 409 957 329 PTA, jämte ränta beräknad enligt en räntesats om 9 procent, skulle ske enligt motsvarande villkor som avseende Acería de Álava.

Det omtvistade beslutet

15 I artikel 1 i det omtvistade beslutet stadgas följande:

"De åtgärder som vidtagits av Spanien till förmån för Compañia Española de Tubos por Extrusión SA (Tubacex) och Acería de Álava innehöll inslag av statligt stöd som hade beviljats lagstridigt och är oförenliga med den gemensamma marknaden enligt artikel 92 i EG-fördraget och beslut nr 3855/91/EKSG, eftersom den räntesats som tillämpades understeg de marknadsmässiga räntesatserna. Följande åtgärder berörs:

1) Låneavtal som undertecknades den 10 juli 1992 mellan lönegarantifonden (Fogasa), Tubacex och Acería de Álava avseende ett totalt kapitalbelopp på 444 327 300 pesetas, vilket ändrades genom avtal av den 8 februari 1993 och den 16 februari 1994 (vilka omfattade kapitalbeloppen 376 194 872 pesetas respektive 372 000 000 pesetas).

2) Låneavtal som undertecknades den 10 mars 1994 mellan Fogasa, Tubacex och Acería de Álava avseende ett kapitalbelopp på totalt 465 727 750 pesetas, vilket ändrades genom avtal den 3 oktober 1994 till ett kapitalbelopp på totalt 469 491 521 pesetas).

3) Avtal som undertecknades den 25 mars 1994 mellan socialförsäkringskassan och Acería de Álava avseende omläggning av en skuld på 274 409 604 pesetas.

4) Avtal som undertecknades den 12 april 1994 mellan socialförsäkringskassan och Tubacex avseende omläggning av skulder till ett värde av 1 409 957 329 pesetas."

16 I artikel 2 i det omtvistade beslutet föreskrivs följande:

"Spanien skall upphäva inslagen av statligt stöd i de åtgärder som avses i artikel 1 genom att dra tillbaka dem eller genom att tillämpa normala marknadsmässiga vill kor när det gäller den effektiva räntan från den tidpunkt när Fogasa ursprungligen beviljade lånen och när omläggningen av skulden till socialförsäkringskassan efter betalningsinställelsen överenskoms [. D]et belopp som utgör skillnaden mellan den marknadsmässiga räntan och den ränta som tillämpades fram till dagen för det faktiska upphävandet av stödet [skall återkrävas av de berörda företagen].

Detta belopp skall återbetalas i enlighet med de förfaranden och de bestämmelser som föreskrivs enligt spansk lag och även omfatta den upplupna räntan. Den räntesats som skall tillämpas skall vara den normala marknadsränta som avses i första stycket, och räntorna skall beräknas från och med den dag då stödet beviljades fram till dagen för den faktiska återbetalningen av stödet."

17 Konungariket Spanien har till stöd för sin talan åberopat två grunder, vilka hänför sig till en överträdelse av artiklarna 118 och 92.1 i fördraget.

Överträdelse av artikel 118 i fördraget

18 Konungariket Spanien hävdar för det första att de åtgärder som kommissionen har betecknat som statligt stöd i verkligheten är avtal som följer av arbetsrätten, närmare bestämt av bestämmelserna om social trygghet, vilket är ett område som faller under medlemsstaternas exklusiva behörighet och där kommissionen enbart har till uppgift att framlägga förslag och samordna. Närmare bestämt skall Fogasa endast utbetala löner som inte har betalats av företaget till arbetstagarna och fyller därvid en funktion som "lönegaranti", som ingår i bestämmelserna i själva anställningsavtalen. Vad beträffar indrivningen av företagens skulder till socialförsäkringskassan i fall då avgifterna inte inbetalas, regleras den av den allmänna lagen om social trygghet. Det är följaktligen fråga om en regel avseende social trygghet, genom vilken formerna för betalningen av de avgifter som införs genom samma lag fastställs.

19 Enligt kommissionen har däremot Fogasas och socialförsäkringskassans ingripande inte något direkt socialt syfte. Det förstnämndas huvudsakliga uppgift är att garantera betalningen av löner som inte har utbetalats av företagen. I det avseendet påverkas inte bestämmelserna i arbetstagarföreskrifterna av det omtvistade beslutet, eftersom denna betalning aldrig ifrågasatts i detta. Vad beträffar socialförsäkringskassan begränsar den sig till att fördela ett antal skulder, enbart i syfte att lösa företagens finansiella problem, varvid arbetstagarna behåller alla sina rättigheter, eftersom de sistnämnda kan uppbära sina löner och deras socialförsäkringsskydd inte på något sätt påverkas.

20 Enligt artikel 118 första stycket i fördraget skall kommissionen, utan att det påverkar tillämpningen av övriga bestämmelser i fördraget och i överensstämmelse med fördragets allmänna mål, ha till "uppgift att främja ett nära samarbete mellan medlemsstaterna på det sociala området...". I artikel 118 andra stycket föreskrivs att kommissionen i detta syfte i nära kontakt med medlemsstaterna skall företa utredningar, avge yttranden och organisera samråd.

21 I artikel 118 i fördraget iakttas således medlemsstaternas behörighet inom det sociala området, i den mån detta inte ingår bland de områden som regleras av övriga bestämmelser i fördraget (dom av den 9 juli 1987 i förenade målen 281/85, 283/85—285/85 och 287/85, Tyskland m. fl. mot kommissionen, REG 1987, s. 3203, punkt 14).

22 Den omständigheten att kommissionen i artikel 1 i det omtvistade beslutet konstaterar att de åtgärder som vidtagits av Konungariket Spanien till förmån för Tubacex och Acería de Álava innehöll inslag av statligt stöd som hade beviljats lagstridigt och är oförenliga med artikel 92 i fördraget och beslut nr 3855/91, innebär således inte ett ifrågasättande av medlemsstaternas behörighet inom det sociala området. Dessa måste emellertid iaktta gemenskapens konkurrensregler.

23 Domstolen har dessutom redan fastslagit att de statliga ingripandenas sociala karaktär inte räcker för att de skall undgå att betecknas som stöd i den mening som avses i artikel 92 i fördraget (dom av den 26 september 1996 i mål C-241/94, Frankrike mot kommissionen, REG 1996, s. I-4551, punkt 21).

24 Den första grunden, som hänför sig till en överträdelse av artikel 118 i fördraget, kan följaktligen inte godtas.

Överträdelse av artikel 92.1 i fördraget

25 Det skall inledningsvis anmärkas att Konungariket Spanien i det förevarande målet enbart har åberopat en överträdelse av artikel 92 i fördraget, utan att bestrida det omtvistade beslutets giltighet enligt beslut nr 3855/91.

26 Tillämpningen av det sistnämnda beslutet rättfärdigas av den omständigheten att Acería de Álava, enligt andra övervägandet i kapitel VI i det omtvistade beslutet, tillverkar produkter som förekommer i förteckningen i bilaga I till EKSG-fördraget och således faller inom tillämpningsområdet för detta fördrag och bland annat gemenskapsreglerna för stöd till stålindustrin.

27 Däremot omfattas åtgärderna till förmån för Tubacex, i enlighet med fjärde övervägandet i samma kapitel VI, av artiklarna 92 och 93 i EG-fördraget, eftersom detta bolags verksamhet, som består i tillverkning av sömlösa rostfria stålrör, inte omfattas av EKSG-fördraget.

28 Under dessa förhållanden skall, med hänsyn till den omständigheten att Konungariket Spanien genom sin andra grund enbart ifrågasätter det omtvistade beslutets rättsenlighet med avseende på artikel 92 i fördraget, dess yrkande på ogiltigförklaring av detta beslut således ogillas till den del de åtgärder som vidtagits av Konungariket Spanien till förmån för Acería de Álava i detta beslut förklaras vara oförenliga med beslut nr 3855/91.

29 Vad beträffar de åtgärder som vidtagits till förmån för Tubacex hävdar Konungariket Spanien att dessa inte uppfyller villkoren för att betecknas som statligt stöd i den mening som avses i artikel 92 i fördraget. Enligt Konungariket Spanien utgör nämligen dessa åtgärder inte ett stöd som särskilt avser ett företag eller en bestämd tillverkningssektor, de härrör inte från statliga medel, de belastar inte dessa och är inte ägnade att skada konkurrensen.

Skada för konkurrensen

30 På denna punkt, som först skall behandlas, anklagar Konungariket Spanien kommissionen för att, i femte, sjätte och elfte övervägandena i kapitel V i det omtvistade beslutet, felaktigt ha ansett att tillämpningen av den lagstadgade räntesatsen om 9 procent på avtalen om återbetalning som ingicks med Fogasa och på avtalen om omläggning och uppdelning av sociala avgifter som ingicks med socialförsäkringskassan inte överensstämmer med de normala marknadsvillkoren, enligt vilka den genomsnittliga räntesats som tillämpas av privata banker i Spanien avseende lån med en löptid på mer än tre år är avsevärt högre än den som tillämpades enligt låneavtalen.

31 Konungariket Spanien har inledningsvis erinrat om att, såsom kommissionen för sin del har påpekat i fjärde övervägandet i kapitel V, avtalen mellan Fogasa och Tubacex inte innehåller några inslag av statligt stöd. De åtgärder som vidtagits av Fogasa och av socialförsäkringskassan till förmån för Tubacex har således inte karaktären av ett lån, då dessa organ endast har säkerställt indrivningen av sina fordringar genom en omläggning. De har således handlat som en privat borgenär skulle ha gjort för att driva in sina fordringar.

32 Konungariket Spanien har påpekat att den räntesats som borgenären tillämpar i fall av omläggning av betalningen av sin fordran aldrig motsvarar de kriterier som en privat bank använder när den beviljar ett lån, eftersom ett lån och en omläggning av en skuld har olika syften. Enligt Konungariket Spanien försöker nämligen en borgenär inte att få en vinst på det belopp som han har att utkräva, utan önskar enbart att driva in hela det belopp som han har tillskjutit utan att lida någon eko-

nomisk skada. I detta syfte kräver han, när han godtar en omläggning av sin fordran i syfte att erhålla återbetalning av denna, ytterligare betalning av ränta för att kompensera den värdeminskning som beloppet utsätts för på grund av omläggningen.

33 Däremot eftersträvar en privat bank som beviljar ett lån inte samma mål. Den räntesats som den kräver av sin kund har inte till syfte att förhindra skada på grund av minskning av penningvärdet. Tvärtom utgör räntan den vinst som varje bank försöker erhålla när den beviljar ett lån, eftersom det just är från sådana intäkter som en privat bank får sina ekonomiska tillgångar och vinsten utgör dess mål och anledningen till att den finns till, då banker är organ med vinstsyfte.

34 För att avgöra de normala marknadsmässiga villkoren skall följaktligen Fogasas och socialförsäkringskassans uppförande jämföras med en offentlig eller privat borgenärs, som agerar i syfte att driva in sin fordran.

35 Kommissionen har för det första påpekat att eftersom artikel 33 i arbetstagarföreskrifterna ålägger Fogasa en skyldighet att utbetala arbetstagarnas löner i fall av betalningsinställelse och att överta deras rättigheter vad avser att driva in de utbetalade beloppen, är det fråga om en allmän och objektiv skyldighet grundad på rådets direktiv 80/987/EEG av den 20 oktober 1980 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagarna vid arbetsgivarens insolvens (EGT L 283, s. 23; svensk specialutgåva, område 5, volym 2, s. 121). Detta ingripande utgör inte något stöd, eftersom det inte uteslutande avser en särskild kategori av företag. Den fråga som är föremål för tvisten avser dock formerna för återbetalning av den skuld som uppkommit till följd av den nämnda löneutbetalningen.

36 Kommissionen har därefter medgivit att offentliga institutioner, när de lånar ut ett belopp, inte gör detta i vinstsyfte. Eftersom räntan utgör en normal kostnad för företaget, skall den dock belasta detta företags ekonomiska tillgångar. Under dessa förhållanden skall det undersökas vad som hade hänt om socialförsäkringskassan eller Fogasa helt hade vägrat att fördela återbetalningen, vilket de hade rätt att göra. I så fall skulle Tubacex ha varit tvunget att vända sig till kapitalmarknaden på mindre fördelaktiga villkor än de som förvaltningen erbjöd.

37 Enligt kommissionen förefaller det logiskt att dra slutsatsen att det förelåg ett stöd, eftersom den i sjätte och elfte övervägandena i kapitel V i det omtvistade beslutet har konstaterat en skillnad år 1994 på 3,51 procent mellan den lagstadgade räntesatsen om 9 procent och marknadsräntan om 12,51 procent. Fördelning av en skuld motsvarar ekonomiskt sett beviljande av ett lån.

38 Kommissionen har dessutom påpekat att föreställningen att en borgenär aldrig försöker vinna någon ekonomisk fördel när han ingår ett kredit- eller låneavtal ger uttryck för en felaktig bild av hur marknaden fungerar. Alla borgenärsföretag agerar även för att erhålla vinst. Vad beträffar Tubacex, som var ett företag i svårigheter som just hade genomgått en avsevärd finansiell kris, skulle dessutom en borgenär ha tagit hänsyn till denna risk genom att kräva en högre räntesats.

39 Slutligen hävdar kommissionen att det i det förevarande fallet inte är fråga om en tidigare skuld, som således förelåg vid den tidpunkt då betalningarna inställdes, för vilken det är tänkbart att en borgenär skulle kunna göra vissa eftergifter, utan däremot om förhandling och ingående av ett nytt avtal avseende skulden efter betalningsinställelsen.

40 Enligt artikel 92.1 i fördraget är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

41 Domstolen har i det avseendet fastslagit att det, för att det skall vara möjligt att bedöma om en statlig åtgärd utgör stöd i den mening som avses i artikel 92 i fördraget, måste avgöras om det mottagande företaget får ekonomiska fördelar som det inte skulle ha erhållit enligt normala marknadsmässiga villkor (dom av den 11 juli 1996 i mål C-39/94, SFEI m. fl., REG 1996, s. I-3547, punkt 60).

42 Domstolen har även fastslagit att förmånliga lån, som de offentliga myndigheterna beviljar ett företag, gör det möjligt för detta att slippa undan kostnader som under normala förhållanden skulle ha belastat det egna företaget och således förhindrar att marknadskrafterna får verka fullt ut (dom av den 14 februari 1990 i mål C-301/87, Frankrike mot kommissionen, REG 1990, s. I-307, punkt 41).

43 I det förevarande fallet skall för det första konstateras att, såsom framgår av tolfte övervägandet i kapitel IV i det omtvistade beslutet, Fogasa inte beviljar lån till konkurs- eller krisdrabbade företag, men tillmötesgår alla berättigade ansökningar från arbetstagare genom att betala ut kontanta medel och sedan kräva tillbaka dessa från företagen. Enligt den tillämpliga nationella lagstiftningen är nämligen detta organ skyldigt att överta arbetstagarnas rättigheter och föra talan i deras ställe för

att erhålla återbetalning av de belopp som tillskjutits. För att underlätta indrivningen av skuldbeloppet kan Fogasa ingå återbetalningsavtal som innebär att skuldbeloppet kan fördelas eller delas upp.

44 På samma sätt kan socialförsäkringskassan avtala om fördelning eller uppdelning av betalningen av skulder avseende sociala avgifter.

45 I fjärde övervägandet i kapitel V i det omtvistade beslutet påstår kommissionen att avtalen med Fogasa ur denna synpunkt inte innehåller några inslag av statligt stöd.

46 Det skall vidare påpekas att staten inte har betett sig som en offentlig investerare vars ingripande skall jämföras med en privat investerares uppförande, vilken placerar sitt kapital i syfte att få avkastning på mer eller mindre kort sikt (se dom av den 14 september 1994 i mål C-42/93, Spanien mot kommissionen, REG 1994, s. I-4175, punkt 14). Om man nämligen utgår från att, såsom kommissionen medger, den omständigheten att de belopp som tillskjutits av Fogasa för betalning av Tubacex anställdas löner inte har karaktär av statligt stöd, följer av detta att Fogasa, när det bestämde formerna för återbetalning av de nämnda förskotten, skall anses ha agerat som en offentlig borgenär som, i likhet med en privat borgenär, försöker återfå de belopp som han har att utkräva och som i det syftet ingår avtal med gäldenären, enligt vilka det totala skuldbeloppet skall fördelas eller delas upp i syfte att underlätta återbetalningen av skulden.

47 I det avseendet är det nödvändigt att ta hänsyn till att de avtal som nämns i punkterna 9—14 i denna dom, i motsats till vad kommissionen hävdar, ingicks på grund av att det redan tidigare förelåg en skyldighet enligt lag för Tubacex att återbetala

de löner som utbetalats av Fogasa och att betala skulderna avseende sociala avgifter. Avtalen i fråga har således inte medfört några nya skulder för Tubacex gentemot de offentliga myndigheterna.

48 Den ränta som är tillämplig på denna typ av fordringar är i normalfallet den som är avsedd att ersätta skada som borgenärerna orsakats på grund av gäldenärens dröjsmål med att fullgöra skyldigheten att betala sin skuld, nämligen dröjsmålsränta. I fall räntesatsen för dröjsmålsräntan på skulder till en offentlig borgenär skulle skilja sig från den som används för skulder till en privat borgenär, skall denna sistnämnda räntesats gälla om den är högre än den förstnämnda.

49 Det framgår av det ovan anförda att det omtvistade beslutet skall ogiltigförklaras, eftersom de åtgärder som vidtagits av Konungariket Spanien till förmån för Tubacex i detta beslut förklaras vara oförenliga med artikel 92 i fördraget, på grund av att den räntesats om 9 procent som har tillämpats på belopp som det sistnämnda företaget var skyldigt Fogasa och socialförsäkringskassan är lägre än de marknadsmässiga räntesatserna.

Rättegångskostnader

50 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Enligt artikel 69.3 första stycket i rättegångsreglerna kan dock domstolen, om parterna ömsom tappar målet på en eller flera punkter, besluta att kostnaderna skall delas eller att vardera parten skall bära sin kostnad. Eftersom Konungariket Spanien och kommissionen delvis har tappat målet skall vardera parten bära sin kostnad.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

följande dom:

1) **Kommissionens beslut 97/21/EG, EKSG av den 30 juli 1996 om statligt stöd till Compañía Española de Tubos por Extrusión SA skall ogiltigförklaras, eftersom de åtgärder som vidtagits av Konungariket Spanien till förmån för Compañía Española de Tubos por Extrusión SA i detta beslut förklaras vara oförenliga med artikel 92 i EG-fördraget, på grund av att den räntesats om 9 procent som har tillämpats på belopp som det sistnämnda företaget var skyldigt Fogasa och socialförsäkringskassan är lägre än de marknadsmässiga räntesatserna.**

2) **Talan ogillas i övrigt.**

3) **Vardera parten skall bära sin rättegångskostnad.**

Hirsch Mancini Ragnemalm

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 29 april 1999.

R. Grass P. J. G. Kapteyn

Justitiesekreterare Ordförande på sjätte avdelningen